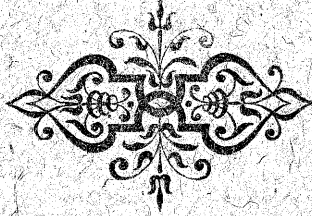

ا۔ ب کتابی

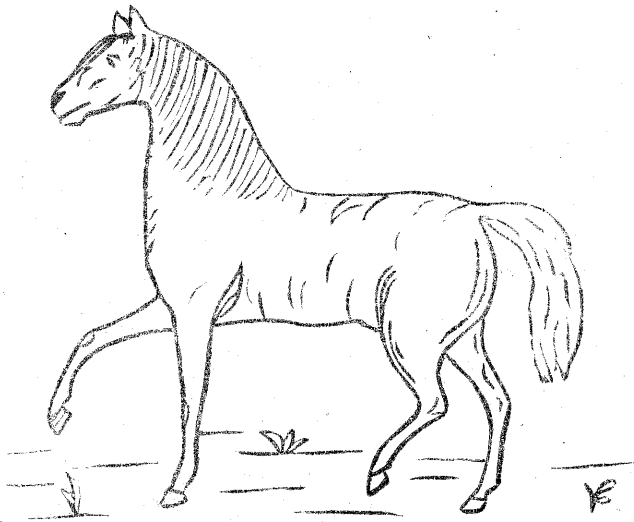

کاشغر شہریدہ نوین نازک فینک
باشمہ خانہ سیدا باسیلدی

۱۹۳۶

ا- ب كتابى

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

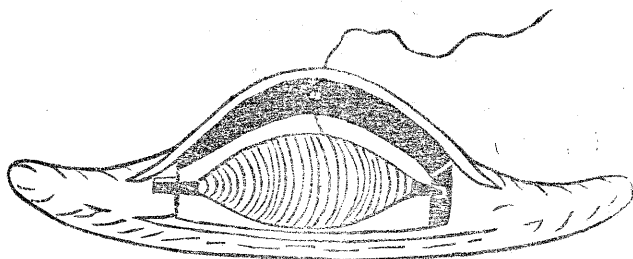
ا ب (آ ب)

ا ا ب ب ب ب

(حرف صوتی)

و و

کو کوک کول بو بول

موکا

م م م م

ما مو ملام مال

بو کول مو . کول بو . بو موم کوک مو .
بو موم کوک .

ر ر

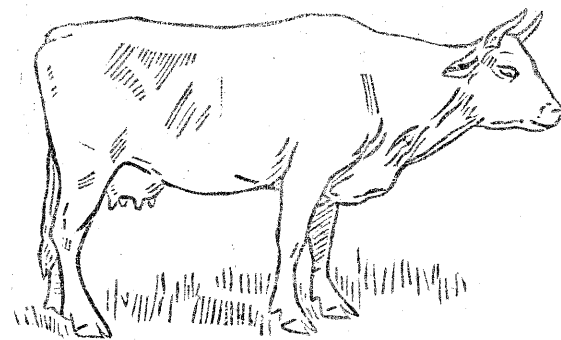
رو را کور بار

اط بار مو . اط بار . مال بار مو . مال بار .

بلا

ب ب ب ب
ل ل ل ل
ال با لال لا

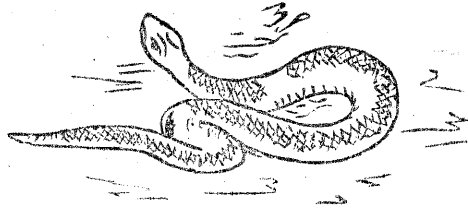

کلا

ک ک ک ک
کا کاک با طا

©MOEN, S. & E. A-B kitáb-i. [ABC-book]. • Kashgar. [Swedish Mission Press]. 1936. 32 p., 23 woodcut illustrations. [printed grey wrappers]

»A booklet designed for learning the rudiments of reading in Eastern Turki or Uyghur. It was the fifth work published by the Swedish Mission Society with this title. Providing materials for the Mission's schools was an important part of the output of the Society. The earliest known versions of an ABC book seems to have been handwritten by G. Raquette. After the introduction of the cyclostyle apparatus L. E. Högberg compiled a new ABC book. This was replaced by a printed edition in 1912 (cf. Jarring 1912:2), which in 1914 was reissued in a reworked edition (Jarring 1914:3). The ABC book offered here is the first known edition after 1914. The illustrations are simple block-print line drawings, one of them signed *Mahmud*. The work was printed by the Swedish Mission Society in two issues of together 5000 copies. Our copy is the issue with an additional *basmala* printed on the first page and a different ornament on the front cover. - Jarring 1936:2b.

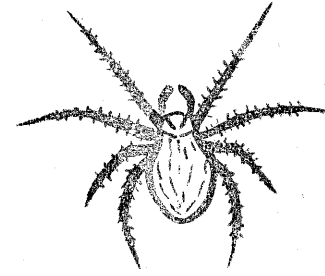
يىلان

ي (حرف ساکن) ي

يوك يار يان يال ياد اى طاي
يوك بار مو - يوك بار دور - اى كوك دا بار دور -
يوگان اط دا بار - دادام يوك الادور -

ي ي ي (حرف صوتى) ي

كىن كيم كير ميم امين ديد
يولدا كيم بار - يولدا اكام بار - نانيم بار دور -
بوكون كيم كير يودى - بوكون انام كير يودى -

دو (ديو)

د د

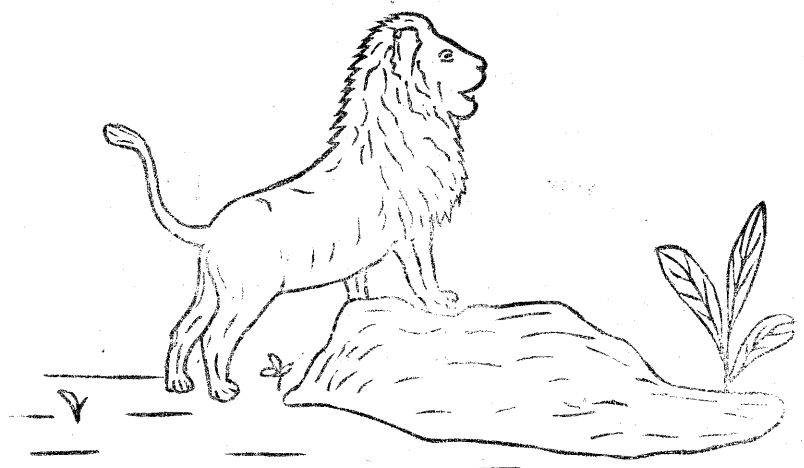
داك دار دادا دور دوم
داك بار مو - داك بار دور - بو دار كوك مو -
بو دار كوك دور - دادام بار مو - دادام بار دور -

ن ن ن ن

نان نور نار كون دان
دان بار مو - دان بار دور - كون كوك دا بار مو -
كون كوك دا بار دور - نان بار دور -

— — — — —

سَيُّ يَدٌ يَدٌ يَدٌ يَدٌ يَدٌ يَدٌ يَدٌ يَدٌ يَدٌ يَدٌ
 يَمَانٌ بِرِ شَيْرٍ يَلْدَامٌ بَارَا دَوْرٌ . يَوْلِدَا بَلَا بَار دَوْرٌ .
 دَادَامٌ يَدٌ الَا دَوْرٌ . اِنَامٌ سَيُّ بِيْلَانٌ كَلُّ الَا دَوْرٌ .

شیر

(حرف ساکن)

ه

هَمَّ هَرَّ هَوَّلَ هَوَا هَوْرُونَ هَمَّانَ
 هَوَا كَوَكٌ دَوْرٌ . بَو بَلَا هَوْرُونَ دَوْرٌ .

ش ش ش ش

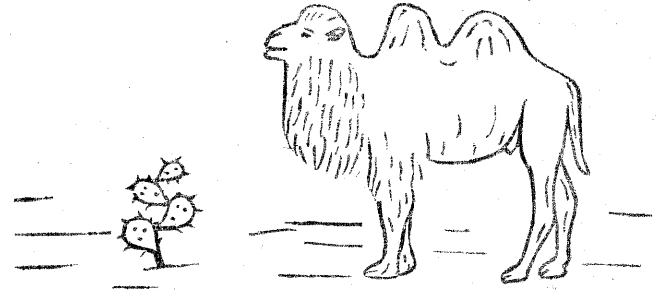
(حرف صوتی)

ه

ل

هَرَّةٌ بِيْدَةٌ كِيْرَةٌ بَرَلَةٌ دَانَةٌ يَتَةٌ
 بِرِ بَلَا كَلُّ الَدِي كِيْنٌ مِّنْ هَمَّ كَلُّ الَدِيْمِ .
 الَمَّةُ بِهَ بِيْلَانٌ كَلُّ بَار دَوْرٌ . هَرَّةٌ هَمَّ بَار دَوْرٌ .
 اِنَامٌ كِيْرَةٌ الَا دَوْرٌ . دَادَامٌ الَمَّةُ الَا دَوْرٌ .

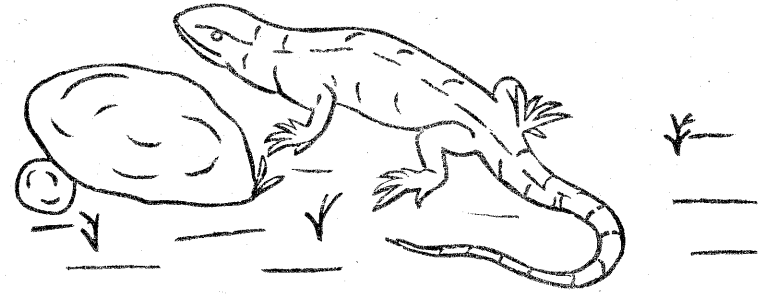
شَو شَوْلُ شَالُ شَيْرُ اَشُ مَاشُ
 شَيْرُ بَارٌ . بَو شَيْرُ يَاشُ دَوْرٌ . شَالُ كَوَكٌ دَوْرٌ .
 شَوَكٌ بَوَلٌ . اَشُ نَانٌ بَار دَوْرٌ . الَا مَوْشَوَكٌ بَارٌ .
 اَكَامُ يَاشُ دَوْرٌ . اِنَامُ اَشُ نَانٌ الَا دَوْرٌ . بَو كَوْنٌ
 طَايُ كَوَلْكَا بَارَا دَوْرٌ . شَو اَشُ دَا كَوَكٌ بَار دَوْرٌ .
 اَطُ هَوَكَا دَو بِيْلَانُ شَيْرُ

تۈگۈ

ت ت ت ت

قال تيد تاش تىگى توشوك تىكان
قام دا توشوك بار دور. بىر توطى يولدا يورا دور.

سالما

س س س س

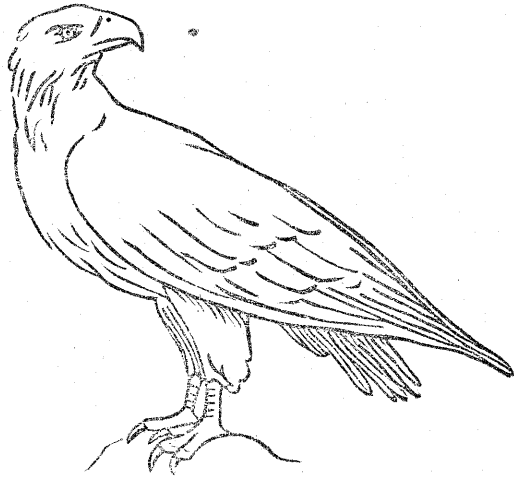
سو سوت سىم سايە سىركە سىراي
تام دا تولا سالما بار. انام هم سى هم سوت الادور.

ئۇلاد گۇرۇپپىسى

www.ewlat.org

www.uyghurkitap.com

ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازىملار ئامبىرى

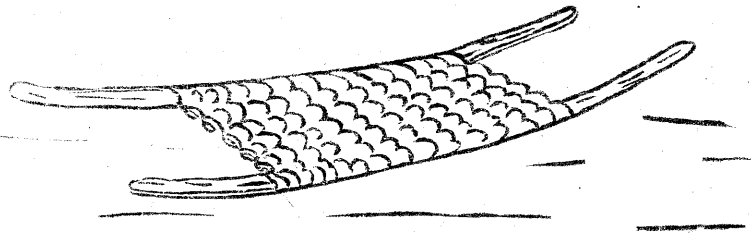
قوش

ق ق ق ق

قار قرا قىرى قىل قاتىق
قرا قوش تاشدا تورادور. قرا قوش كىلىك
يىدور. اق بىر موشوك سىندە بار مو. اق
موشوك سىندە يوق. اما اق قىرى سىندە بار.

و و (حرف ساكن)

واي وقت ويران دونان زوان يارا
بىلام ياتادور. واي دونان يىمان دور.

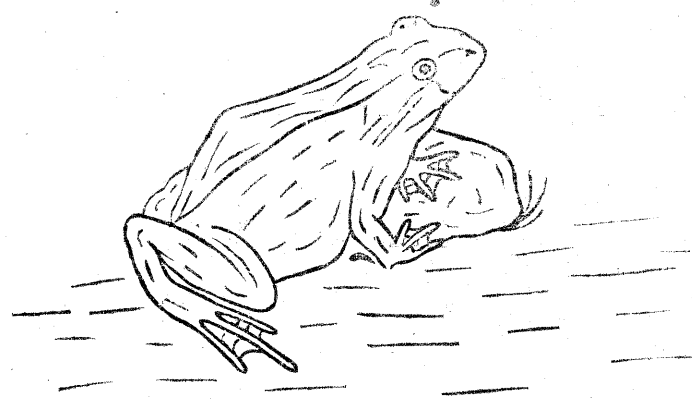
زنبیل

ز ز

زور زبیر زی زبان زبمان زمین
 بو زنبیلده زردک تولا باردور. انام بازاردین تولا
 کرمال الدی. بیر موزای بش کیگیز سکز کوزا
 هم الدی. کین موزای نی یوز سرکا ساتامیز.

ح ح ح ح

حال حوا حرف حمد حلال حرام
 حلوا قاتلیق دور. من حیال بولمای گلدیم.
 ح دیب بر حرف بار دور. حساب قیلیب باقامیز
 بو حاکم راست حکم قیلدی.

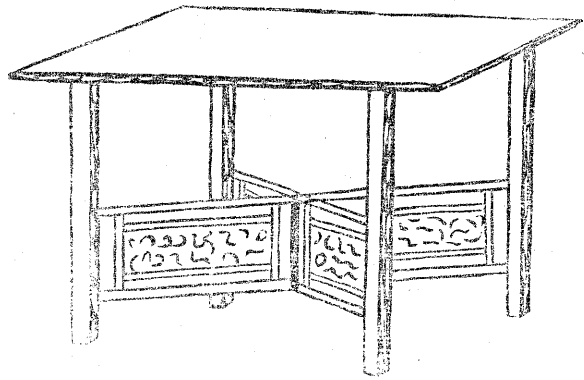
پاقا

پ پ پ پ

پل پوت پوش پالتو پاقلان پوتون
 پاقا بار مو. بیر پاقا یولدا باردور. بر بلا
 اطلاق کلیب پاقانی کورسه پوش دیدی. یولدا
 بر پاقلان هم کوردی. پاقلان تولا کوک بیده یدی.

نک نینک

وانک تاناک سانک تونک دونک یونک
 منینک سنینک انینک اتانینک دانانینک

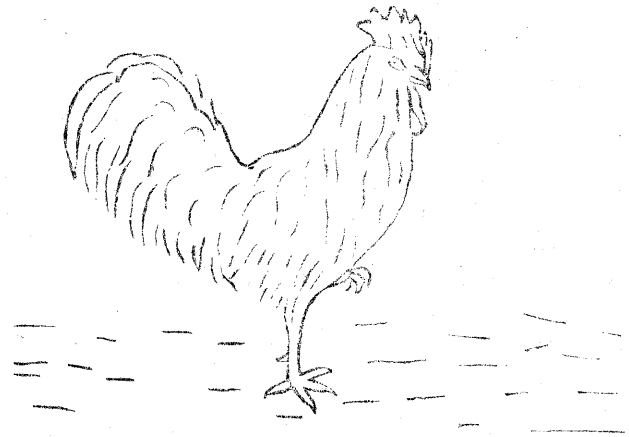
جوزا

ج ج ج ج

جان جنّ جام جانور جدل جنك
بِر جوزا بيزده بار. دادام بِر دوكاندين انى الدى
اكام بركان بش جينك جيگده جوزادا بار.

او

حوّا خان اوز اوييكا باريب دور. اويده اويدان
اوتاكى باز. اوى ايسىق ايماس اما حوّا خان اوتان
اليب اوت ياقادور و اوى پات ايسىق بولادور.

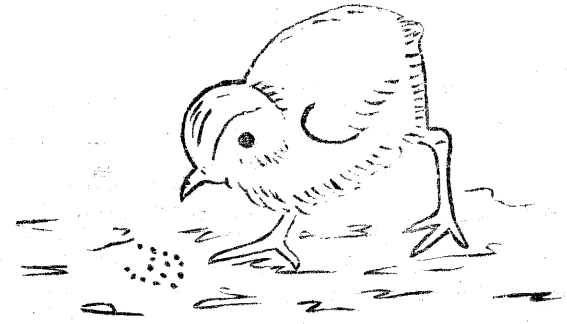
خوراز

خ خ خ خ

خام خان خوش خانه خالته خدا
كولكا بِر خوراز توشوب كتى. حوّا خان خورازنى
كولدين اليب قويوب بىرى. خوراز خوش بولوب
كتى. كين حوّا خان بيلان نياز اخوند مكاتبكا
باردى.

اي

ايت ايز ايكي اينى ايرتە
بىر اينيم بار. انينك ايكي ايتى بار. بىر ايت ياواش
اما يندە بىرى يمان دور. اينك و ايت حيوان دور.

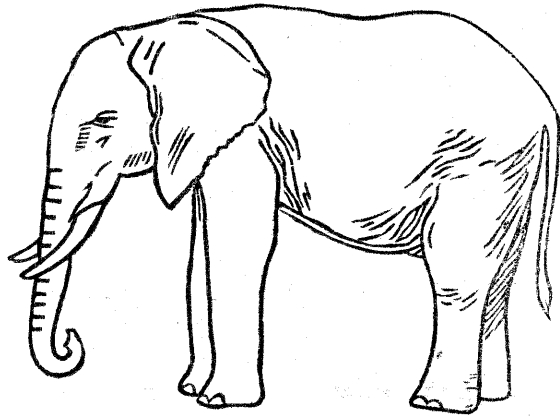

چوجه

چ چ چ چ

چای چونک چول چپان چالا چاقا
تورت چوجه بار ایردی. بیر کون بر سار کلیب
برنی الدی. اوچ قالدی. بر نچه کوندین کین
ایت برنی توتوب الدی و موشوک هم برنی
توتوب الدی. شونینک اوچون ازان بر چوجه
قالدی.

اونک قولوم سول قولوم برله تنک دور. چونک
دنکده مینک اوی بار. خدا چونک دور. سانکدا
قانک بار. قرا رنک بار مو. رنک بو یرده یوق دور.

فیل

ف ف ف ف

فور فیل فکر فقیر فریاد فایده
فیل دیگان چونک بر حیوان دور. فیلدینک
تومشوقی اوزون و قولاقی چونک دور. الدی تیشی
هم اوزون دور. فیل چونک دور اما یاواش ایکان.

ص ص ص ص

صاق صرف صفی صغر صیر صورت
اویده بر صندوق بار دور. صندوقدا صورت بار.
صغر ایدا سفرکا بارسام صندوق لازم بولادور.

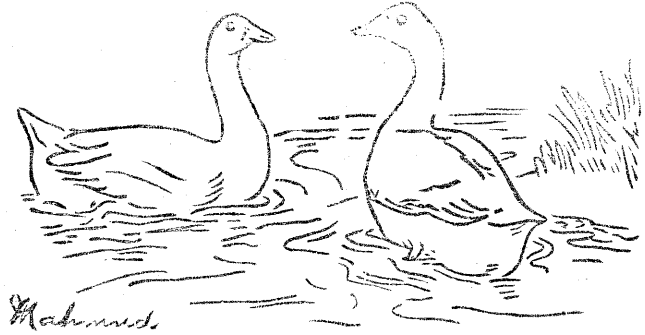
ع ع ع ع

عید عیب عمر علم عقلم عفو
 چونک عید غه انام بیزکا ینکی ایگین تکیب
 برادور. عقلی بار پلا انا انا غه حرمت قیلادور.
 عمرونک اوزون بولغای. خدا عمر برادور.

ض ض ض ض

ضید ضرب ضمر ضیافت عرض قرض
 اکام نینک قرضی بار ایردی. بر کون قرضی نی
 توکاتی. اول کون چونک ضیافت قیلدی. قرض
 دیکان عرض و عرض دیکان ضرر دیدی.

یکشی کشی شهر خجک غریچ
 قورقونج باغلاغلیق فاسیغلیق یلانغاج
 قرانکفر شفتالو غین الو یاپرماق
 یورکوماچ کاشغر قوشوغلو قوشون

غاز

غ غ غ غ

غاز غار غم غزل غوره غریب
 دبیادا غاز بار دور. غاز اوت و دان بیدور. سو
 اوزوب چوموب تولا اوبنایدور. باغدا غوره بار
 دور. بلالار غوره نی اوبدان کوروب بیدور.

کولکا جوزاغه حکم کا چپانغه دوکانغه
 کولنی جوزانی حکم نی چپان نی دوکان نی
 کولده جوزادا حکم ده چپاندا دوکاندا
 کولدین جوزادین حکم دین چپاندین دوکاندین

ظ ظ ظ ظ

ظلم ظالم ظلمت ناظر نظر نظم
 بو مکتب ده ینکی نظام بولدی. تونه کون بیر
 آدم منکا نظر سالدی. ظاهر بیلان ظلمت دیکان
 سوزلار عربی سوز دور. خدا حاضر ناظر دور.

ث ث ث

ثلت ثنا مثل ثانیة مثقال وارث
 بیر ساعت اتمیش دقیقه و بیر دقیقه اتمیش
 ثانیة بولادور. بیر سر پیل اون مثقال بولادور.
 بو ثواب ایش دور.

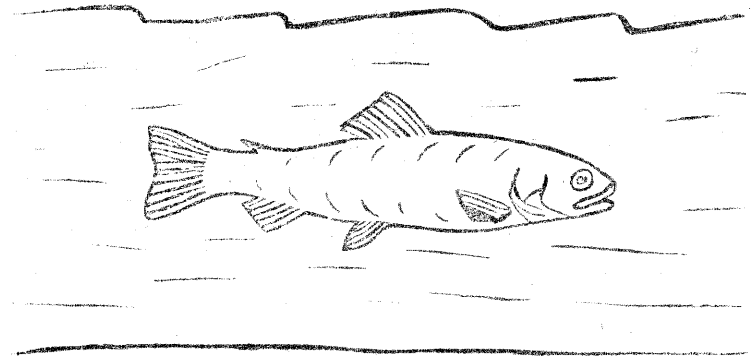
ژ ژ

اژدها ژورنال اثریر
 شور دریا دا اژدها بار دور. ینکی حیات دیکان
 بیر ژورنال کاشغر دا بار دور. اثریر یورتی اق
 تینکی زینک بویدا دور.

بیر بلانینک کبی

منینک دادام سوداگر کشی دور. هر کونی
 بازاردا سودا قیلادور. دادام بیلان انام منکا
 ابراهیم دیب ات قویوب دورلار. دادام نینک
 بیر اناسی بار. اول منینک چونک انام بولادور.
 انکا حرمت قیلامیز. اوزی تولا قریغان کهنه
 سال کشی بولغان اوچون هیچ ایش فی
 قیلالمایدور. من کونده مکتبکا بارور من.
 اخشام دا دادام بازار دین کلکانده انکا اوزکانکا
 نیم فی اوقوب برور من. دادام منکا کتاب
 و کاغذ الیب برادور. دادام اوبدان اوقوسانک
 پات ملاً بولور سن دیدور.

چاقان بول و سنکا ساقلیق
 نان و خوشلوق تگادور
 چاقان بولسانک بو زوق ایشقه
 سنکا فرصت بولمایدور

بلیق

بلیق دریا دا بار دور. آق بلیق قرا بلیق
وپاقا باش بلیق دیکان بر نچه قسم بلیق بار
ایکان. ایرته یاز وقت دا سونینک دونک یرلاریکا
باریب تخوم سالادور. توخی تخوم لارینی
باسقاندیک آفتاب بلیق نینک تخوم لارینی
ایسیق ساقلاب بلالارینی چیقارادور.

بلیق توتماق اسان بر ایش ایماس دور.
بلیقچیلار تور بیلان قارماق ایشلاتیب اولارنی
توتادور. اندین کین بازارغه ایب باریب
ساتادور.

ئۇلاد گۇرۇپپىسى

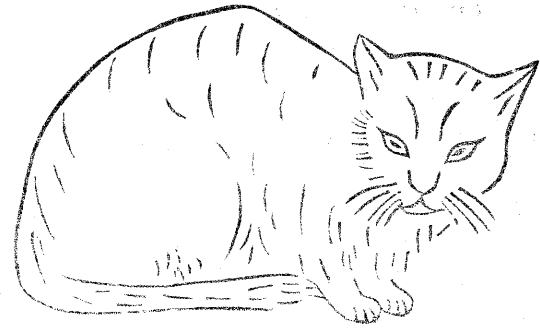
www.ewlat.org

www.uyghurkitap.com

ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي نەسەر ۋە قوليازىلار ئامبىرى

يېخشى مصلحت

بو گون دادام ايتيب دوركه بازاردا شايه
يوق ايگان سونينك اوچون من خفه بولدوم
چونكه دادام منكا عيدليققه بر شايه
كونكلاك اليب برماكچى بولوب ايردى.
چونك انام سونى انكلاب ايتيكه اى بلام
شايه گونكلاكينك بولماسه هم اوبدان عيد
قىلغالى بولادور. شايه گونكلاك الانورغان پلغه
نان اليب كمبغل بلالارغه برينك كه اولار آچ
قالماسون. سونينك اوبدان دوپانك بار. يېخشى
چپانينك بار. ينكى ميسه نك بار و هم يېخشى
چپت گونكلاكينك بار. سن آچ قالمايسن
يا سوغاقتا تونكمايسن. ئيكن كمبغل
بلالار هم تونكادور هم آچ قالادور. سن بولار
نى خوش قىلسانك اوزونك هم خوش بولاسن.

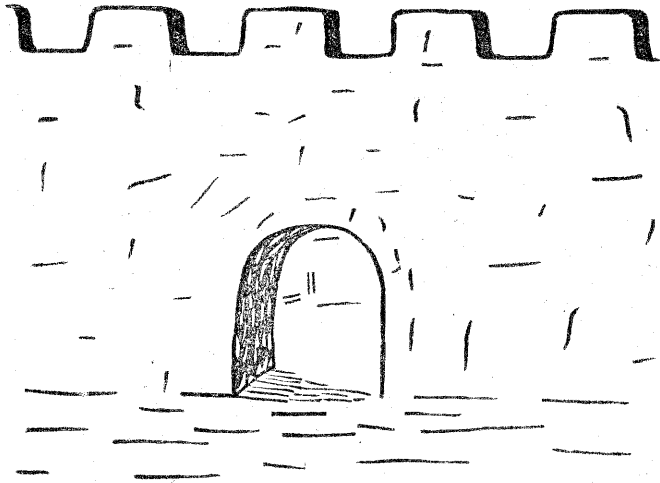
موشوک

تور خان نینک موشوکی بار ایکان . اول
 موشوک نینک تور اسلانی بار دور . اولار تولا
 اویانچی دور لار . تور خان بر شویننه فی یرکا
 قاشلاب تارتسه حاضر همه سی قوپوب شویننه فی
 تورقالی یو کوردور . اولار هم بربری بیلان تولا
 یومالاب معلق اتیب اویناشادور . تور خان
 موشوک و اسلانلاریغه سوت بریب تولا
 اوبدان باقادور . گوشت بیلان نان هم
 برادور . انینک اوچون کوندین کونکا
 اسلانلار چونکراق بولادور .

خدا سنی کوزادور

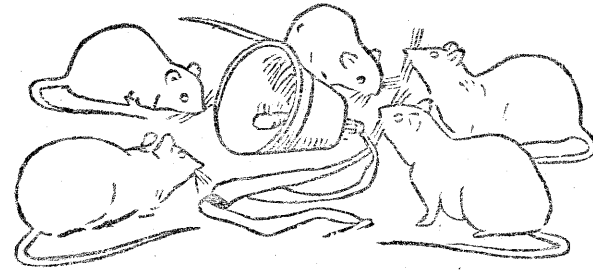
بر اوغری اوز اوغلی فی برله الیب بغدادی اوغور
 لاغالی چیقتی . خرمانغه یقین کلکانده بر ایکیز
 یرکا چیقیب آدم بارمو یوق مو دیب هر طرفکا
 قایلادی لیکن هیچ کمرسه فی کورمادی . اول
 وقت انینک اوغلی بر طرفکا قایلامادینک دیب
 اناسیغه ایتمی . قایسی طرفکا قایلامادیم دیب
 اناسی سوردی . یوقباریغه قایلامادینک خدای
 تعالی سنی کوزادور دیب بلاسی ایتمی . اوغری
 بو سوزنی انکلاب قورقوب اوغورلوق قیلمای
 اوییکا یانیب کتی . الله تعالی حاضر ناظر دور .

خدای تعالی حق دور . موسی علیه السلام
 حق تعالی نینک پیغمبری ایردی . خدا
 تقوی آدم فی یخشی کوزادور .

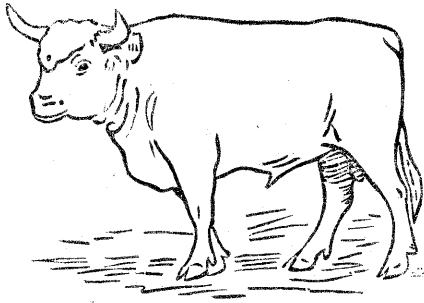
دروازه

بو دروازه چوئك بىر شهر نىنك دروازه سى دور . دروازه بان هر ايرتتهكان دروازه نى اچادور و هر اخشام انى ايتيب قويادور . اوچوق تورغان وقت دا انىنكدىن تولا كشى اولاغ مكافه و عرابه لار اوتوب تورادورلار . پنجشنبه بازار كون بولغاندىن كىن نورغون كشىلار اوتادور . ياز وقت بولسه دهقانلار صكرا دىن نهايت تولا ميوه لار شهر كا اليب كىرادور . اول وقت قوغون اوزوم شفتالو ارمون المه و شونداغ ميوه لار بازار دا تاپىغالى بولادور .

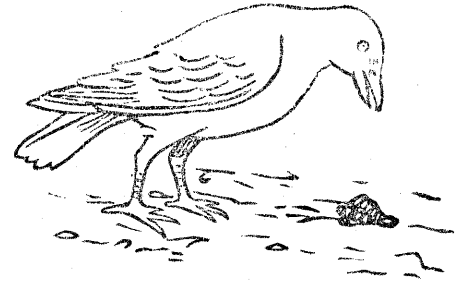
ساچقان

بىر مکتبه بش ساچقان بار ايردى . بىر كون اولار بىر كولدورمه تاپيب ايردى . كولدورمه بىلان نمه قىلامىز دىب مصلحت قىلىشىب اولتورسه بىر ساچقان دىدىكه موشو كولدورمه نى موشوك نىنك بوينىغه اسىب قويالى . اندىن هر قچان موشوك كلسه انى انكلاب قاچالامىز . همه سى خوش بولوب اوبدان اوبدان دىدى . اما قىرى بىر ساچقان سوردىكه كولدورمه نى اسىب قويغالى كىم بارادور . اول وقت همه سى شوک بولوب قالدى .

بوقا

بوقا دیکان کلانینک ایرکاکسی دور. اول ایناکدین هم چونکراق هم کوچلوغراق بولادور. بعضی بوقا یواش دور اما بعضی سی یمان بولادور. نیاز اخوند دیکان برکشی نینک یمان بر بوقاسی بار ایردی. شو بوقا هر وقت اغیلدا باغلاخلیق توردی. برکون بوشانیب کتی. ایمدی دنیانی کورامن دیب ایشیکدین چیقیب حویلیدین اوتوب بغدادی بار ایتیزغه قاچتی. نیاز اخوند کینیدین قوغلای کلسه بوقا توپانی اوسوب بوکوراب توردی. نیاز اخوند قورقوب حویللیغه قاچتی. بوقا نیاز اخوندنی اوسویمن دیب کینیدین

قارغه

باغدا تولا قارغه بار. بر ایکیز درختدا ایکسی سی اولاب دور. برکون نور اخوند درخت غه چیقیب قایلایسه بش کچیک تخومنی کوردی. بر نچه کون کین ینه چیقسه تخوم دین بش بلا پیدا بولوب دور. نور اخوند درخت دین توشوب تکیده شوک ماراب تورسه قارغه تومشوقیدا غذا الیب کلیب بلاسیغه برکافی نی کوردی. قارغه نینک بلالاری هر کون شونداغ پرورش تاپقانی بیلان پات چونک بولوب اول سیدین چیقیب اوچوب کتی.

قوغلاب حويليدىن اوتوب اغىلغە كىردى. اوخور
داينكى بىدە بار ايردى. دنيانى كورماكدىن يىنكى
بىدە يىماك يىكشى دىب بىدە يىكالى باشلادى.

خط نشانە لارى

— مد	— دوزىر
— تشديد	— زىر
— حمزة	— دوزىر
— جزم ياكە ساكن	— پيش
— زىر	— دوپيش

رقم لار

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	10
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۰	۱۰
اون	نقطه توقوز	سكز	ينە	التە	بش	تورت	اوج	ايكى	بىر	

ئۇلاد گۇرۇپپىسى

www.ewlat.org

www.uighurkitap.com

ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

مش بيتى

۱ انكلانكلار راحت بىرورلار * ھمىشە من چاقان توراي
اما تووتىمنى ساتلاي * راحت الينكلار انكلانك انكلانكلار

۲ ايمدى تور: سانانك يك و دو * قوللار ايكيىز قوللار توغرا
قوللار الدى قوللار كىنكا * ايمدى يىنە تور: سانانك يك و دو

۳ ايمدى بىل: اونكغە اورولكىل * قوللار اونكى ايكيىز كوتار
بد نىنك نى چپكا اكىنك * ايمدى تىكىشكىل قىلدىنك قىلدىنك قىل

۴ ايمدى بىل چىكا اورولكىل * قوللار چىپى ايكيىز كوتار
بد نىنك نى اونكغە اكار * ايمدى تىكىشكىل قىلدىنك قىلدىنك قىل

۵ قوى قوى پوت نى يانغە قوى * ايمدى يىنە قىلىپ باقىنك
قىزلار يىنك نى اھستە اكىنك * يىنە اورە تور تورونك تورونك تور

۶ كوز كوز كور اوبدان مانكانور * حلى يىنە اولتورغاندا
اسان بولدى ايشلاكاندا * مکتب يىكشى دور كورونك كورونك كور

حرف لار

باغلانماغان حرفلار	چپ طرفكا باغلانغان حرفلار	ايكى طرفكا باغلانغان حرفلار	اونك طرفكا باغلانغان حرفلار
ا	—	—	ا
ب	ب	ب	ب
پ	پ	پ	پ
ت	ت	ت	ت
ث	ث	ث	ث
ج	ج	ج	ج
چ	چ	چ	چ
ح	ح	ح	ح
خ	خ	خ	خ
د	د	د	د
ذ	ذ	ذ	ذ
ر	ر	ر	ر
ز	ز	ز	ز
س	س	س	س
ش	ش	ش	ش

حرف لار

باغلانماغان حرفلار	چپ طرفكا باغلانغان حرفلار	ايكى طرفكا باغلانغان حرفلار	اونك طرفكا باغلانغان حرفلار
ص	ص	ص	ص
ض	ض	ض	ض
ط	ط	ط	ط
ظ	ظ	ظ	ظ
ع	ع	ع	ع
غ	غ	غ	غ
ف	ف	ف	ف
ق	ق	ق	ق
ك	ك	ك	ك
گ	گ	گ	گ
ل	ل	ل	ل
م	م	م	م
ن	ن	ن	ن
و	و	و	و
ه	ه	ه	ه
ي	ي	ي	ي

كچىك بلانىنك بيتى

۱ كچىك بىر بلا بولسام ھم
و فقير اويوم تار
من خرسند من و غملىك يوق
پىروردكارىم بار

۲ اوز رزقىنى قوچقاچىلارغە
كىم بىر كوچى ايگان
شول پىرورش قىلغۇچىنى
خدايم ايتورمن

۳ آق ايكىننى ھەر سوسنكا
كىم انى توقوغان
اول بىر ادور لباسىنى
من خاطر جمع دورمن

۴ بىر افتابداكى سوسندىك
خدانىنك لطفىدە
من حمد و شكر ايتورمن
پىروردكارىم غە